

Banka e Shqipërisë
Departamenti i Politikës Monetare

Komisioni Evropian*

VROJTIMI I BESIMIT TË BIZNESIT DHE TË KONSUMATORIT

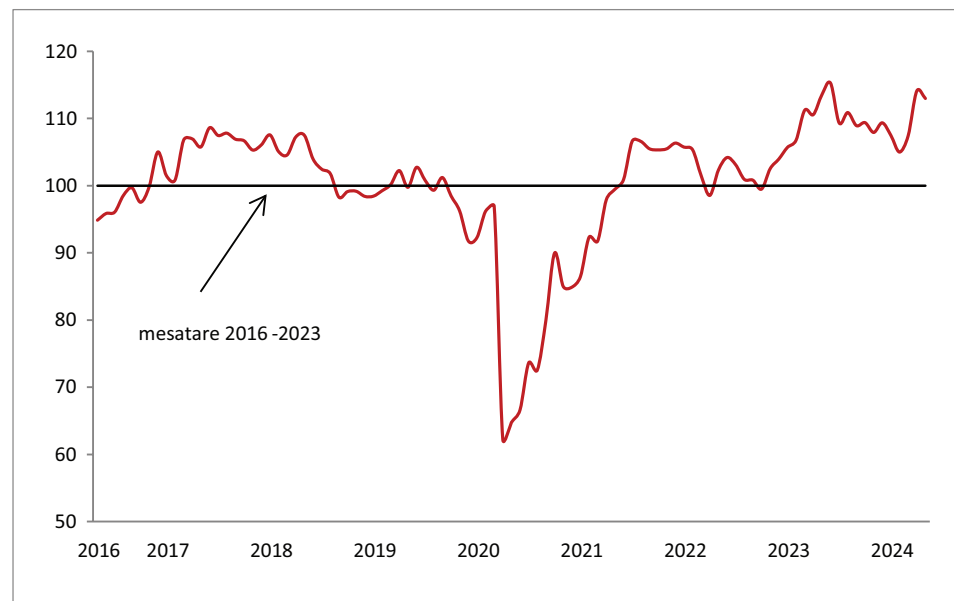
3 QERSHOR 2024

** Vrojtimet e besimit bashkëfinancohen nga Bashkimi Evropian dhe Banka e Shqipërisë. Duke filluar nga muaji maj i vitit 2016, ato kaluan në programin e Komisionit Evropian për harmonizimin e Vrojtimeve të Besimit.*

VROJTIMI I BESIMIT TË BIZNESIT DHE TË KONSUMATORIT

Treguesi i ndjesisë ekonomike (TNE) shënoi rënie të lehtë me 1.1 pikë në muajin maj, pas përmirësimit të dy muajve të mëparshëm. Megjithatë rënien, niveli aktual i tij qëndron në nivele të larta, pranë maksimumit historik dhe rreth 13 pikë mbi mesataren afatgjatë (Grafik 1). Rënia e TNE-së në maj u ndikua nga nivele më të ulëta besimi në sektorët e *industrisë*, të *ndërtimit* dhe të *konsumatorëve*. Nga ana tjetër, besimi u rrit në sektorët e *shërbimeve* dhe të *tregtisë* (Grafik 2).

Grafik 1. Treguesi i ndjesisë ekonomike, TNE (mesatarja afatgjatë=100)

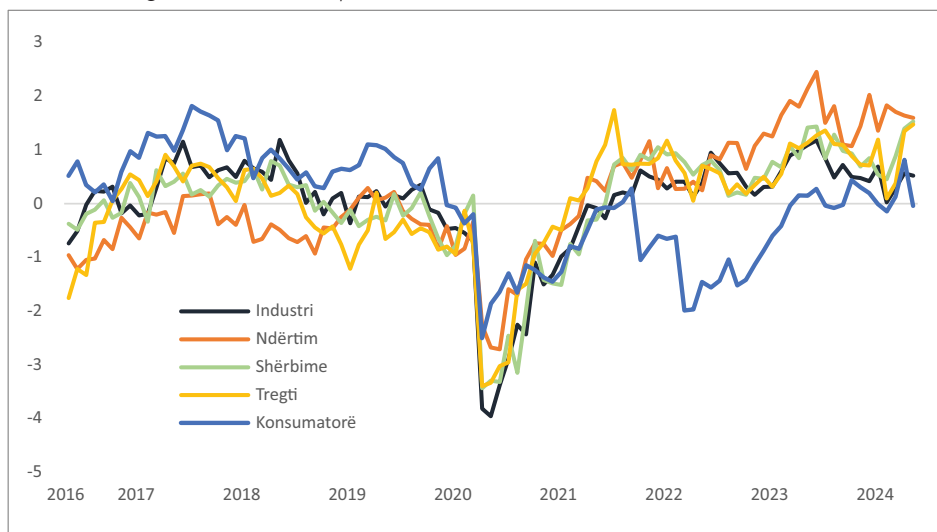

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

Treguesi i besimit të industrisë (TBI) regjistroi rënie të lehtë me 0.6 pikë përqindje në muajin maj, duke ndërprerë prirjen rritëse të dy muajve të kaluar. Niveli i tij qëndron aktualisht 6.4 pikë përqindje mbi mesataren historike (Grafiku 2). Rënia e TBI-së këtë muaj u ndikua kryesisht nga vlerësimet më të ulëta për *prodhimin industrial* aktual. Vlerësimet e bizneseve për *nivelin e porosive* në përgjithësi regjistruan rënie të lehtë. Nga ana tjetër, bizneset presin që *prodhimi industrial* në të ardhmen të shënojë rritje. Pritjet për çmimet në të ardhmen u ulën në krahasim me muajin e kaluar (Tabelë 2, sektori i industrisë).

Treguesi i besimit në ndërtim (TBN) vijoi një prirje të lehtë rënëse për të tretin muaj rresht, por niveli i tij qëndron 20 pikë mbi mesataren historike dhe pranë maksimumit historik (Grafik 2). Rënia me 0.6 pikë në muajin maj e TBN-së, u përcaktua kryesisht nga vlerësimet në rënie për *aktivitetin aktual* ndërtues. Nga ana tjetër, *porositë aktuale* janë vlerësuar me rritje. Pritjet për çmimet që do të vendosin në të ardhmen kanë regjistruar rritje të lehtë këtë muaj (Tabelë 2, sektori i ndërtimit).

Grafik 2. Treguesit e besimit sipas sektorëve*

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

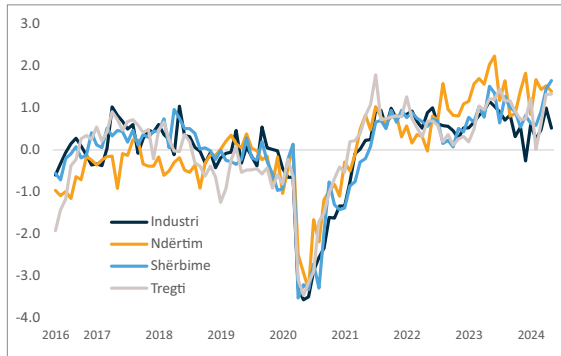
Shënim: *Grafiku paraqet vlera të standardizuara për të korrigjuar ndryshimet ndërmjet mesatareve dhe devijimeve standarde të treguesve të besimit përkatës.

Treguesi i besimit në shërbime (TBSH) shënoi rritje për të tretin muaj radhazi, duke u ngjitur me 2.1 pikë përqindje në maj. Niveli i tij aktualisht qëndron 24 pikë përqindje mbi mesataren historike (Grafik 2). Në rritjen e TBSH-së kontribuuan vlerësimet më optimiste të bizneseve për *ecurinë aktuale të aktivitetit* të tyre, dhe për *nivelin aktual të kërkesës*. Gjithashtu, pritet për *kërkesën* dhe nivelin e *punësimit* në të ardhmen janë rritur këtë muaj. Bizneset kanë rishikuar për poshtë *ecurinë* e çmimeve në të ardhmen (Tabelë 2, sektori i shërbimeve).

Treguesi i besimit në tregti (TBT) u rrit me 1.3 pikë përqindje në muajin maj, duke vijuar prirjen rritëse që nga muaji mars i këtij viti. Niveli i TBT-së qëndron rreth 14 pikë përqindje mbi mesataren historike (Grafik 2). Në rritjen mujore të TBT-së ndikuan kryesisht pritet më optimiste për *punësimin* në të ardhmen. Vlerësimet për *ecurinë aktuale* të biznesit qëndruan në nivel të njëjtë me muajin e kaluar. Pritet për çmimet në të ardhmen u vlerësuan me rritje (Tabelë 2, sektori i tregtisë).

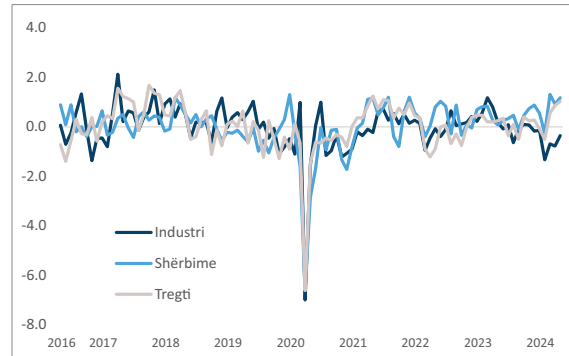
Treguesi i besimit konsumator (TBK) regjistroi rënie me 4.9 pikë përqindje në muajin maj, duke ndërprerë prirjen rritëse të dy muajve të fundit. TBK qëndron shumë pranë nivelit të mesatares historike këtë muaj (Grafik 2). Konsumatorët vlerësuan më dobët *situatën e tyre financiare*, *situatën ekonomike* të vendit në të ardhmen si dhe *blerjet në shumën të mëdha*. Pritet e konsumatorëve për *papunësinë* në të ardhmen janë rritur në muajin maj (Tabelë 2, konsumatorët).

Grafik 3. Situata e biznesit sipas sektorëve, gjatë muajve të fundit

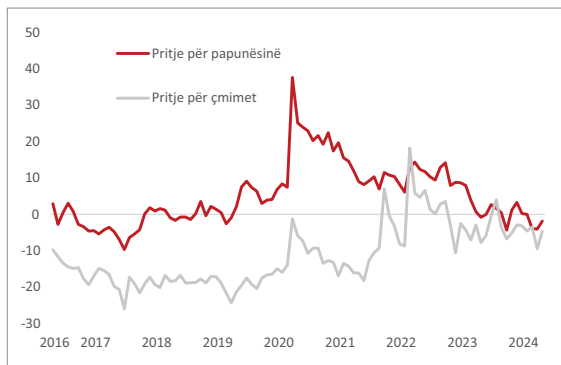
Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 4. Pritjet për situatën e biznesit gjatë muajve të ardhshëm

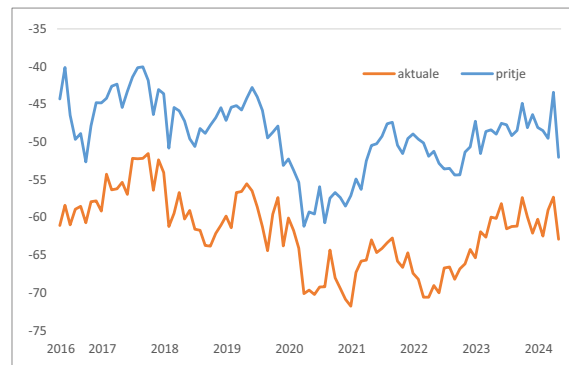
Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 5. Pritjet për papunësinë dhe çmimet e konsumatorëve për 12 muajt e ardhshëm

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 6. Blerjet në shumë të mëdha të konsumatorëve

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Tabelë 1. Treguesit e besimit sipas sektorëve*

	Vlerat			2024					Situata aktuale	
	min	mes	maks	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Koniunkturale**	Strukturore***
Industri	-60.9	-9.5	5.8	-0.7	-9.3	-5.9	-2.3	-2.9	↓	+
Ndërtim	-58.4	-21.8	9.0	-4.6	1.6	0.0	-0.9	-1.5	↓	++
Shërbime	-45.3	9.7	35.2	18.0	16.6	23.6	31.8	33.9	↑	++
Tregti	-32.6	0.2	17.0	11.7	1.0	3.7	13.1	14.4	↑	++
Konsumator	-40.4	-26.6	-16.3	-26.7	-27.4	-25.9	-22.0	-26.9	↓	=

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

*) Treguesit janë llogaritur nga balanca të rregulluara për sezonalitet. Balancat minimale, mesatare dhe maksimale, janë të llogaritura duke filluar nga muaji maj 2016.

***) Situata krahasuar me muajin e mëparshëm.

****) Situata për secilin tregues konsiderohet: shumë e kënaqshme (++), kur treguesi është më shumë se 1 devijim standard më i lartë se mesatarja; e kënaqshme (+), kur treguesi është më pak se 1 devijim standard më i lartë se mesatarja; e pakënaqshme (-), kur treguesi është më pak se 1 devijim standard më i ulët se mesatarja; dhe shumë e pakënaqshme (--), kur treguesi është më shumë se 1 devijim standard më i ulët se mesatarja.

Tabelë 2. Balancat kryesore të sektorëve të ekonomisë (në pikë përqindje)

	2023				2024				
	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj
INDUSTRIA									
Prodhimi gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBI-së)	21.8	13.1	16.9	3.3	17.8	12.2	15.8	24.6	16.5
Kontratat porositëse (pyetja 2, komponent i TBI-së)	-9.8	-10.4	-8.8	-3.3	-8.3	-9.2	-11.9	-6.8	-8.7
Kontratat porositëse nga eksportet (pyetja 3, komponent i TBI-së)	-13.0	-12.5	-18.7	-12.8	-11.8	-31.0	-21.6	-24.7	-16.7
Inventari i produkteve të përfunduara (pyetja 4)	2.4	-3.5	-3.6	-2.1	-2.9	-6.6	-3.9	-0.6	-0.2
Prodhimi pritje (pyetja 5)	29.7	31.5	31.3	29.1	29.3	18.6	24.4	23.6	27.4
Çmimet e produkteve pritje (pyetja 6)	-10.4	10.8	22.8	21.1	14.0	10.3	10.2	9.9	4.9
Punësimi pritje (pyetja 7)	9.8	10.4	8.5	8.4	8.8	2.8	1.9	9.5	5.0
NDËRTIMI									
Aktiviteti ndërtues gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBN-së)	8.2	9.2	17.7	24.2	8.9	21.8	18.1	19.5	17.5
Kontratat porositëse (pyetja 3, komponent i TBN-së)	-24.3	-26.0	-24.8	-16.0	-18.1	-18.7	-18.1	-21.4	-20.5
Punësimi pritje (pyetja 4)	5.6	11.3	13.0	17.5	11.9	27.0	16.3	16.2	11.9
Çmimet pritje (pyetja 5)	20.2	7.7	15.1	19.2	14.7	17.2	12.8	14.0	15.3
SHËRBIME									
Ecuria e biznesit gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBSH-së)	25.8	24.3	18.3	22.7	19.8	19.0	24.4	32.9	36.0
Kërkesa gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 2, komponent i TBSH-së)	24.5	24.5	22.7	23.2	16.3	14.2	22.9	30.8	31.8
Kërkesa pritje (pyetja 3)	25.6	30.8	33.3	34.6	31.6	24.2	38.5	34.9	37.3
Punësimi gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 4)	6.3	4.7	8.0	8.2	3.0	4.1	10.7	5.4	9.4
Punësimi pritje (pyetja 5)	10.1	12.6	11.0	13.1	8.4	11.9	13.7	15.4	11.1
Çmimet pritje (pyetja 6)	14.2	13.1	17.2	19.5	15.1	10.5	4.9	8.4	5.3
TREGTIA									
Ecuria e biznesit gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBT-së)	18.7	14.4	11.3	11.5	19.6	-0.6	9.8	21.3	21.4
Gjendja e inventarëve (pyetja 2)	1.0	2.3	3.5	3.7	10.8	6.7	4.7	6.1	4.3
Pritje për porositë në të ardhmen (pyetja 3)	23.6	29.2	21.0	22.8	15.8	16.4	27.5	27.0	31.0
Ecuria e biznesit pritje (pyetja 4)	17.8	27.5	25.7	26.1	22.2	17.8	29.1	32.4	34.1
Pritje për ecurinë e punësimit (pyetja 5, komponent i TBT-së)	2.7	2.9	2.9	2.5	3.7	2.6	-2.3	4.9	7.5
Pritje për ecurinë e çmimeve (pyetja 6)	14.3	8.7	9.2	14.2	3.5	4.3	0.1	-0.5	1.5
KONSUMATORI									
Situata financiare aktuale (pyetja 1)	-13.3	-11.4	-10.9	-9.9	-11.1	-13.7	-9.7	-4.6	-7.4
Situata financiare pritje (pyetja 2, komponent i TBK-së)	1.9	4.3	4.4	3.8	1.8	1.2	2.0	7.7	4.5
Situata ekonomike aktuale (pyetja 3)	-21.7	-19.7	-19.0	-19.0	-18.8	-17.9	-16.7	-10.3	-11.8
Situata ekonomike pritje (pyetja 4, komponent i TBK-së)	0.7	1.3	4.0	2.6	-0.2	0.0	2.9	5.0	3.0
Çmimet aktuale (pyetja 5)	46.3	45.4	46.7	44.6	47.1	42.5	41.5	29.9	33.6
Çmimet pritje (pyetja 6)	-3.7	-6.7	-5.1	-2.8	-3.1	-4.6	-3.5	-9.4	-4.6
Papunësia pritje (pyetja 7)	0.5	-4.3	1.2	3.3	0.3	0.0	-3.9	-4.0	-1.8
Blerjet e mëdha aktuale (pyetja 8, komponent i TBK-së)	-61.2	-57.4	-59.9	-62.1	-60.2	-62.5	-59.0	-57.3	-62.9
Blerjet e mëdha pritje (pyetja 9, komponent i TBK-së)	-48.4	-44.8	-48.1	-46.4	-48.1	-48.5	-49.5	-43.4	-52.0
Kursimi aktual (pyetja 10)	-45.0	-44.1	-45.1	-42.2	-42.1	-45.2	-43.2	-40.9	-45.4
Kursimi pritje (pyetja 11)	-43.2	-41.6	-42.2	-41.9	-41.0	-41.0	-39.7	-37.2	-40.3
Situata e të ardhurave dhe shpenzimeve (pyetja 12)	-0.3	3.5	2.3	3.1	3.9	2.3	4.5	6.2	3.0

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

ANEKS

Shpjegime metodologjike

Balanca është treguesi që përdoret më shpesh për agregimin e të dhënave cilësore nga vërtetimet. Ajo llogaritet si diferencë midis përqindjes së përgjigjeve pozitive dhe përqindjes së përgjigjeve negative. Balanca shprehet në pikë përqindje.

Treguesi i Besimit (TB) ndërtohet për çdo sektor dhe llogaritet si mesatare e thjeshtë e balancave të rregulluara sezonalisht të treguesve, të cilat kanë korrelacionin më të lartë me serinë e referencës (serinë e të dhënave reale të ekonomisë).

Treguesi i Ndjesisë Ekonomike (TNE) ndërtohet duke u bazuar në të njëjtat balanca që përdoren për ndërtimin e TB-ve për secilin sektor (industri, ndërtim, shërbime, tregti dhe konsumatorë), duke synuar të kapë aktivitetin e ekonomisë në vend. Para agregimit të TNE-së, këto balanca standardizohen dhe peshohen.